

Αέρια Χρωματογραφία

Αρχές
Οργανολογία
Εφαρμογές,
Δυνατότητες /Περιορισμοί
Παραδείγματα

Εφαρμογές

- Πιο εκλεκτική μέθοδος για ανίχνευση προσμίξεων κατά την παραγωγή
  - Ποσοτικός προσδιορισμός ουσιών που στερούνται χρωμοφόρες
  - Χαρακτηρισμός πρώτων υλών που στερούνται χρωμοφόρες και χρησιμοποιούνται στη σύνθεση δραστικών
  - Χαρακτηρισμός πτητικών ελαίων
  - Μέτρηση φαρμάκων και μεταβολιτών τους
-

Δυνατότητες

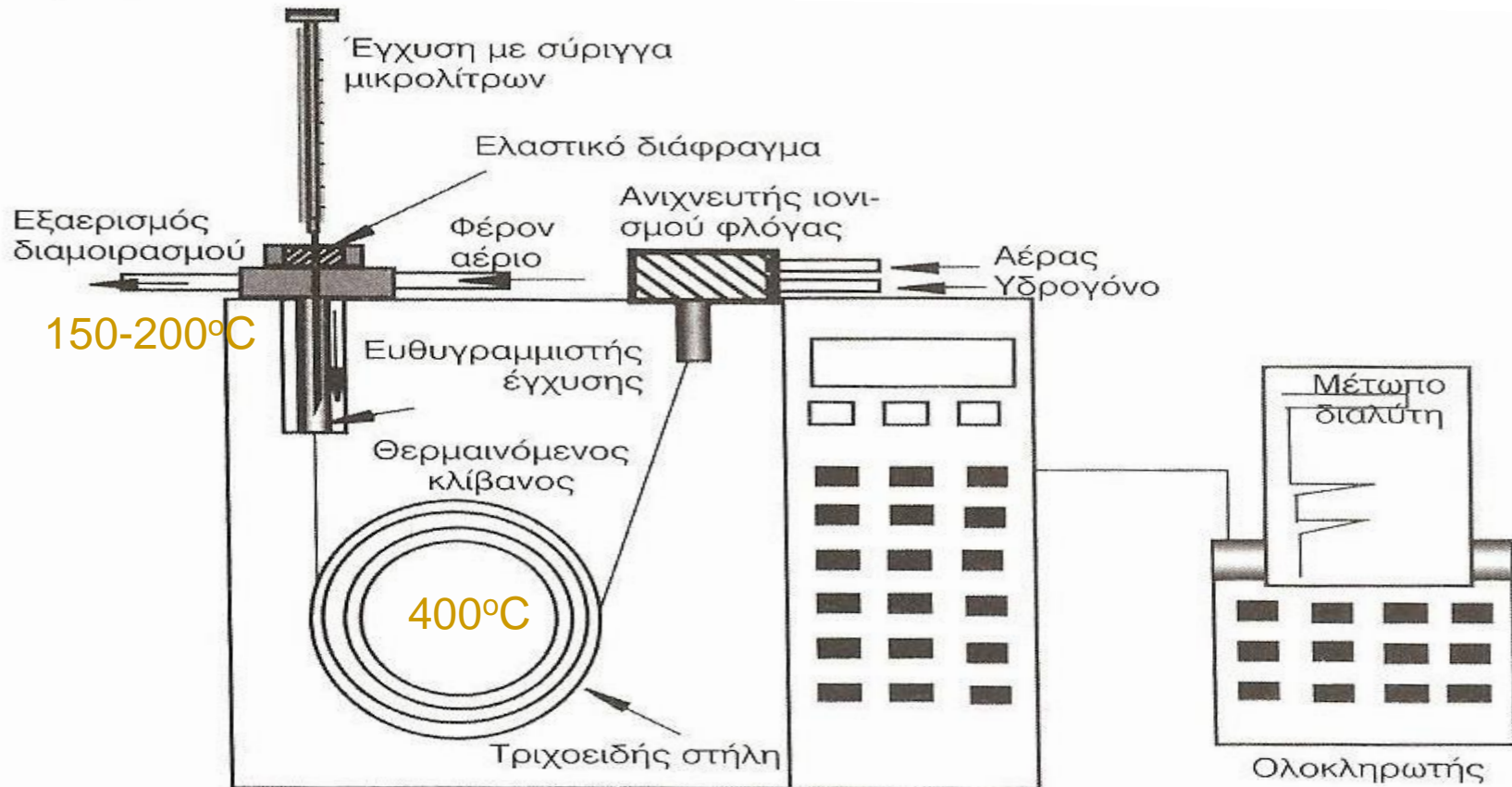
- Αξιόπιστη για ποσοτικούς προσδιορισμούς
- Μεγαλύτερη διαχωριστική ικανότητα
- Εύκολα αυτοματοποιήσιμη
- Προσδιορίζει ενώσεις που στερούνται χρωμοφόρες
- Έχει πιο εύχρηστη κινητή φάση

Περιορισμοί

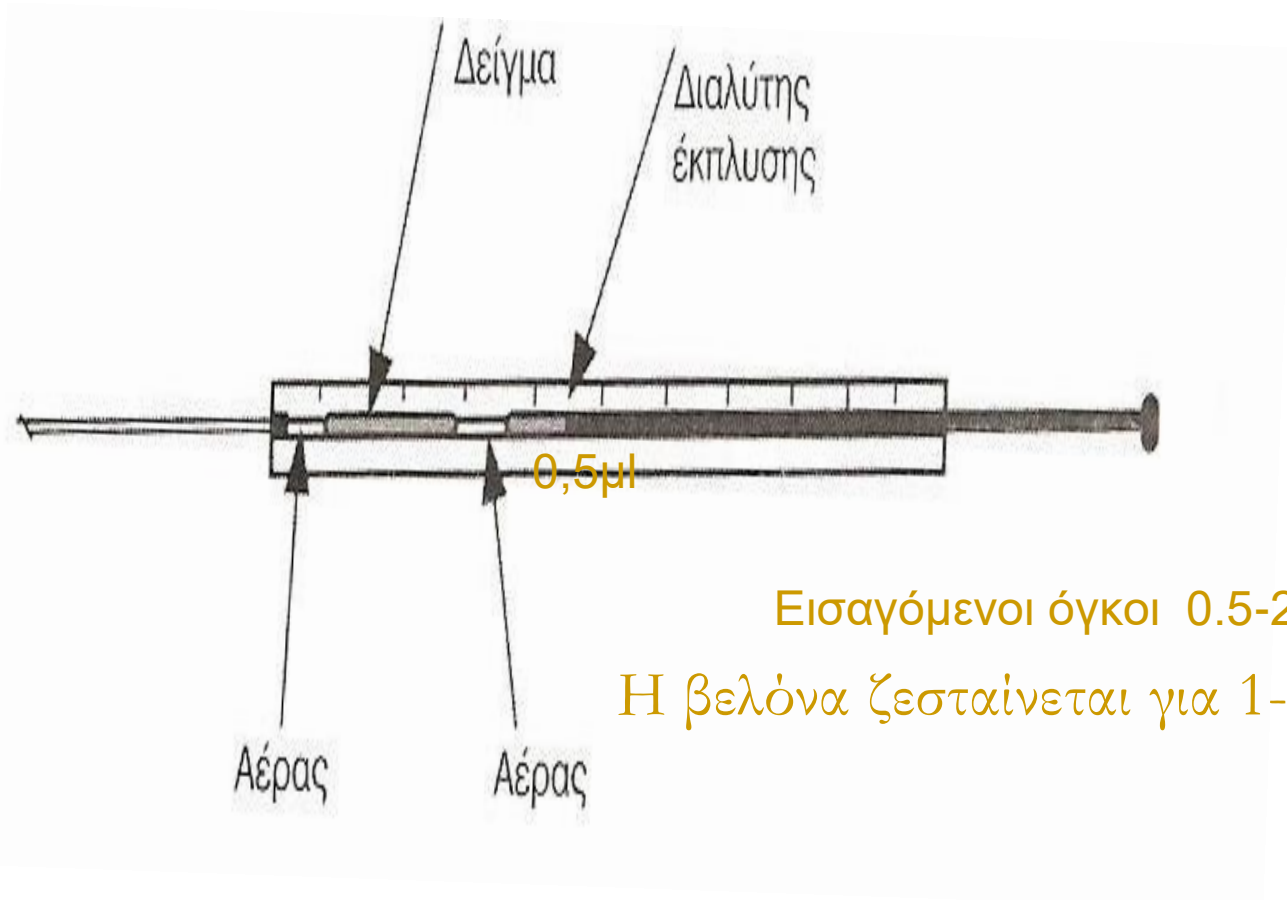
- Μπορεί να αναλύσει πτητικές και θερμικά σταθερές ενώσεις
  - Το δείγμα μπορεί να απαιτεί παραγωγοποίηση για να γίνει πτητικό
  - Απαιτεί μικρούς όγκους δειγμάτων στις εγχύσεις
  - Υδατικά διαλύματα και άλατα δεν μπορούν να εισαχθούν
-

Οργανολογία

Κινητή φάση αέριο (άζωτο ή ήλιο)

Σύριγγες

Φέρον αέριο

He : ανιχνευτή θερμικής αγωγιμότητας, υψηλό κόστος

N₂: Προτιμάται για ανιχνευτή ιονισμού φλόγας ή σύληψης ηλεκτρονίων

CO₂

H₂: μικρή πυκνότητα, εύφλεκτο

Σύστημα έγχυσης

- Έγχυση σε πληρωμένη στήλη
- Έγχυση σε τριχοειδή στήλη

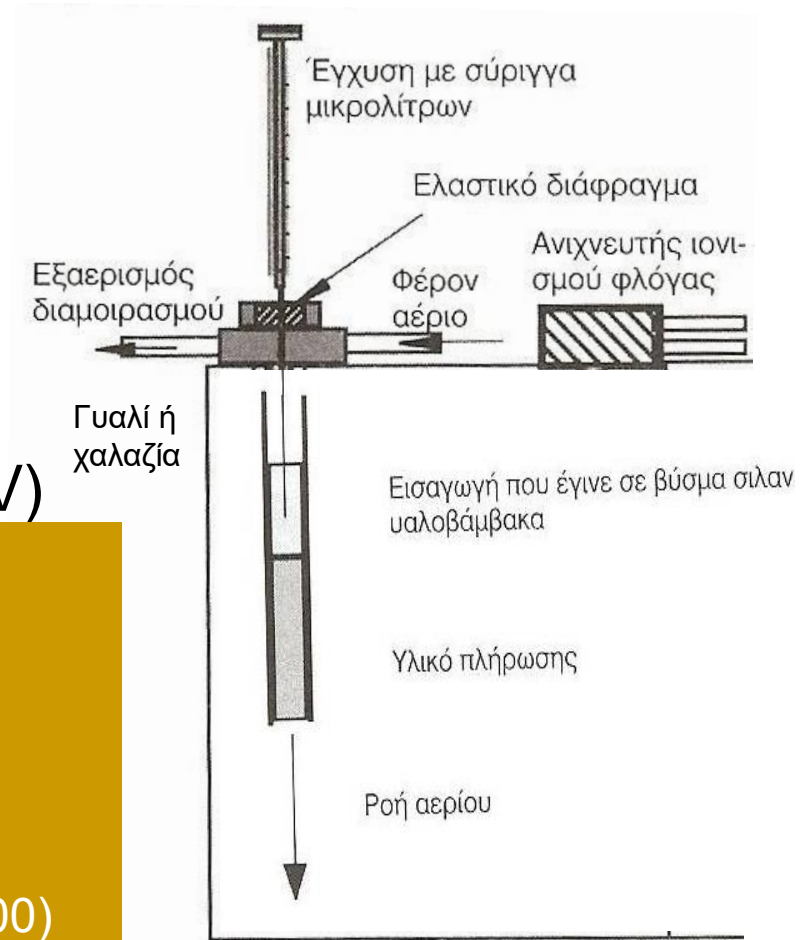
είσοδος εισαγωγή στους 150-200°C

β) διαμοιρασμού (10:1, 100:1)

γ) Θερμοπρογραμματιζόμενος εξατμιστήρας άνευ διαχωρ. (PTV)

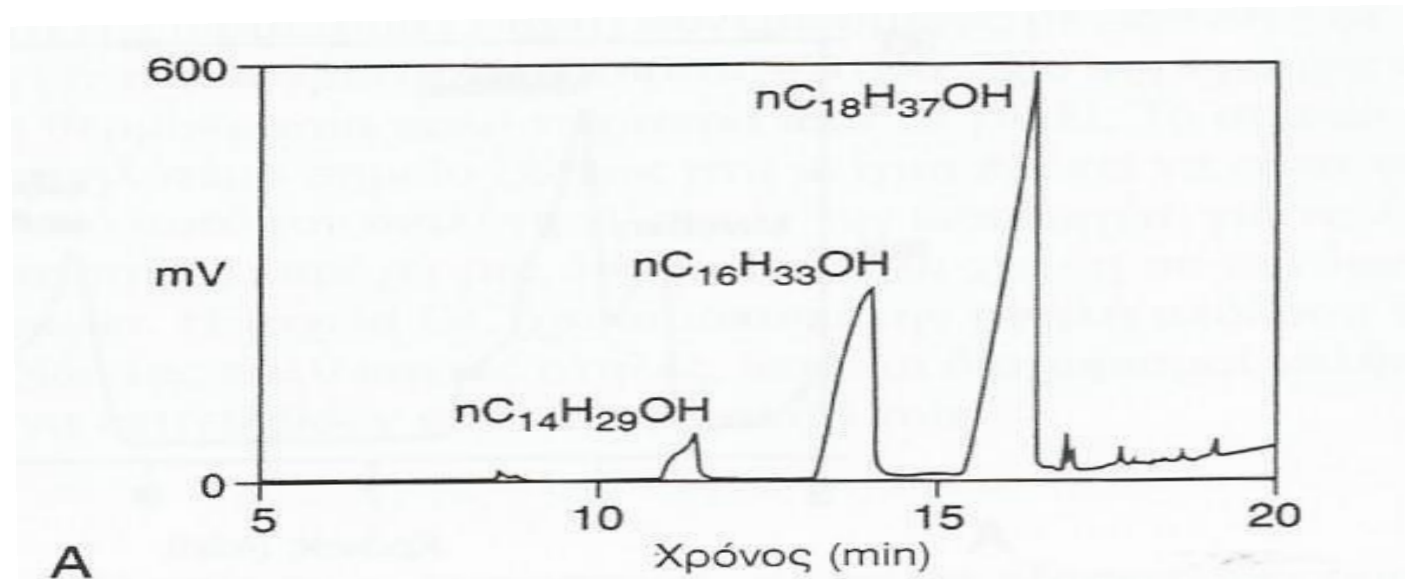
- Εισαγωγή δείγματος 30°C
- Απομάκρυνση διαλύτη
- 300-700°C/min

(Σημ ζέσεως πτητικότερου συστατικού > σημ. ζέσεως διαλύτη + 100)

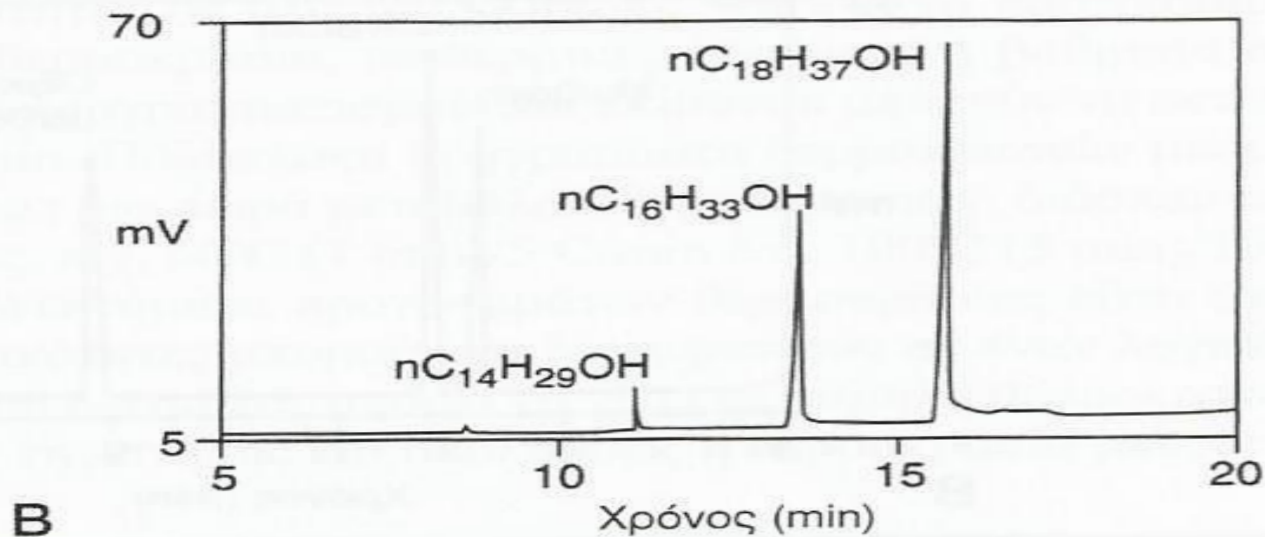

Έγχυση διαμοίρασμού/άνευ

Άνευ
διαμοίρασμού

Με
διαμοίρασμού

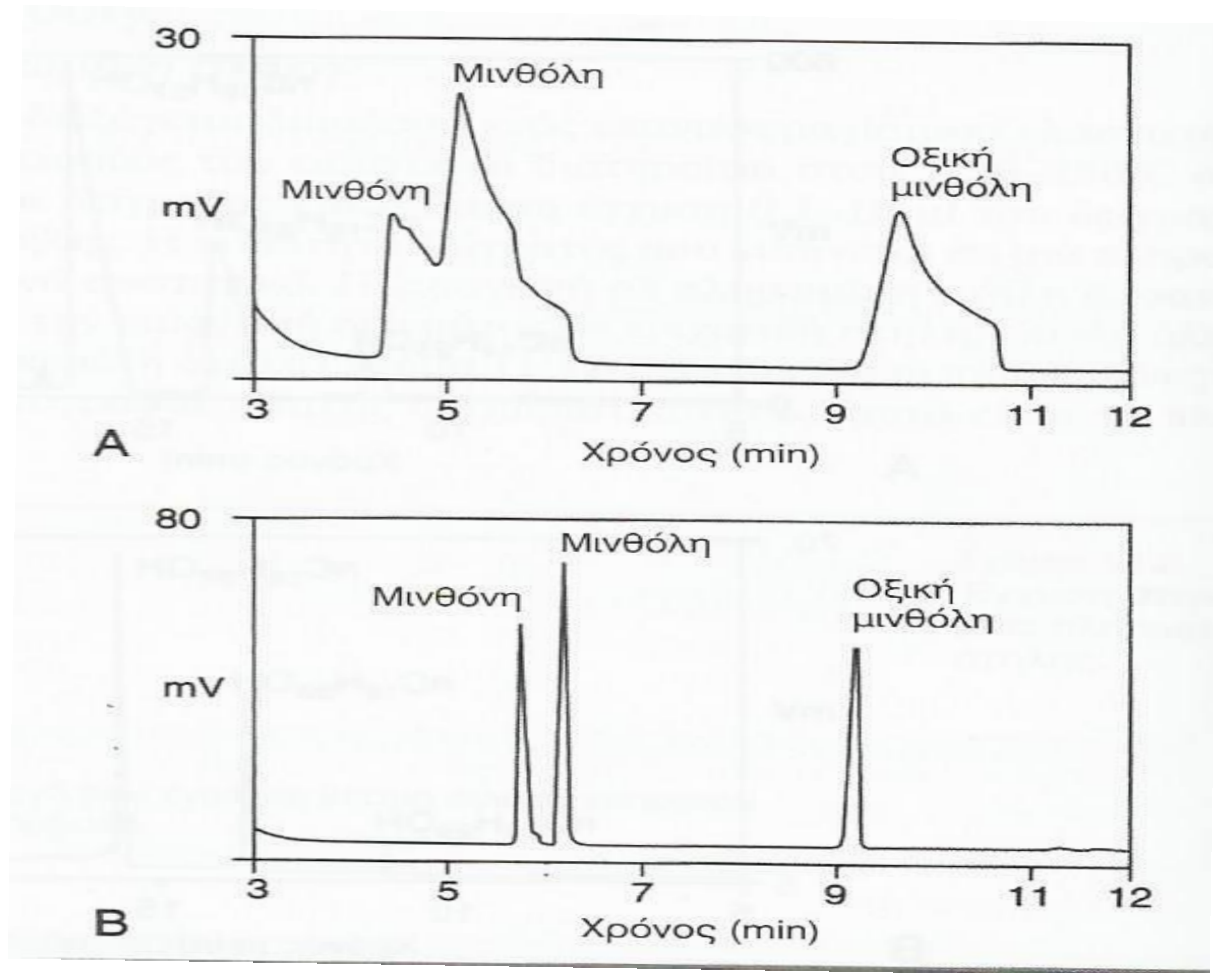
Δυσκολίες στην έγχυση με και άνευ διαμοιρασμό

- Έλλειψη επαναληψιμότητας λόγω διάσπασης κάποιων συστατικών
(χρήση αυτόματου δειγματολήπτη και εσωτερικού προτύπου) ελάχιστη επαφή δείγματος με μεταλλικές επιφάνειες)
  - Απαραίτητη η ομοιόμορφη κατανομή πτητικών και μη συστατικών για ομοιόμορφη απώλεια κατά τον διαμοιρασμό
  - Κατά την διαδικασία δίχως διαμοιρασμό οι όγκοι έγχυσης πρέπει να είναι μικροί (αύξηση όγκου διαλύτη δείγματος κατά την εξάτμιση)
  - Η μεταφορά δείγματος λόγω εισαγωγέα (ιδιαίτερα διαμοιρασμού) μπορεί να είναι αργή
  - Σε τύπο εισαγωγής άνευ διαμοιρασμού το δείγμα πρέπει να παγιδευτεί στην κεφαλή της στήλης (Σημ. ζεσεως > 50°C από θερμοκρασία στήλης ή διαλύτη μη πτητικός)
-

Παγίδευση δείγματος στην κεφαλή στήλης

Υψηλή
θερμοκρασία

Χαμηλή
θερμοκρασία

Τύποι στηλών/Πληρωμένες στήλες

Χαρακτηριστικά

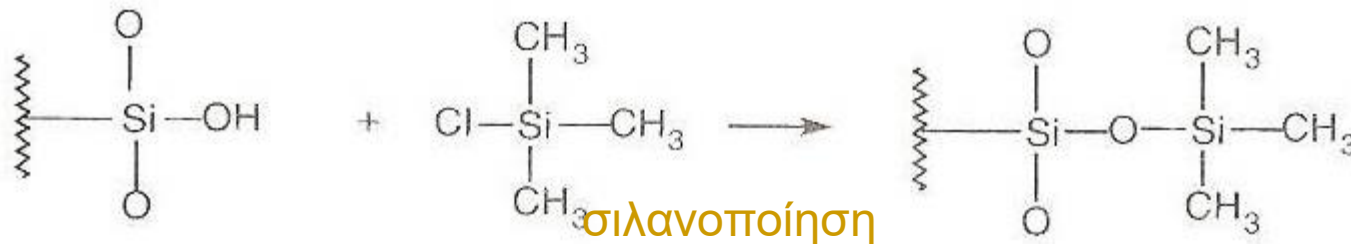
Αριθμός θεωρητικών πλακών 4.000-6.000 (2 m X 2-5mm)

Κινητή φάση Άζωτο

Αντοχή: μέγιστη θερμοκρασία 280°C

Κατασκευή

- Εξωτερικά η στήλη αποτελείται από ύαλο που έχει σιλανοποιηθεί
- Τα σωματίδια πλήρωσης (γη διατόμων) σιλανοποιούνται και επικαλύπτονται μηχανικά με υγρές στατικές φάσεις

Τύποι στηλών τριχοειδείς στήλες

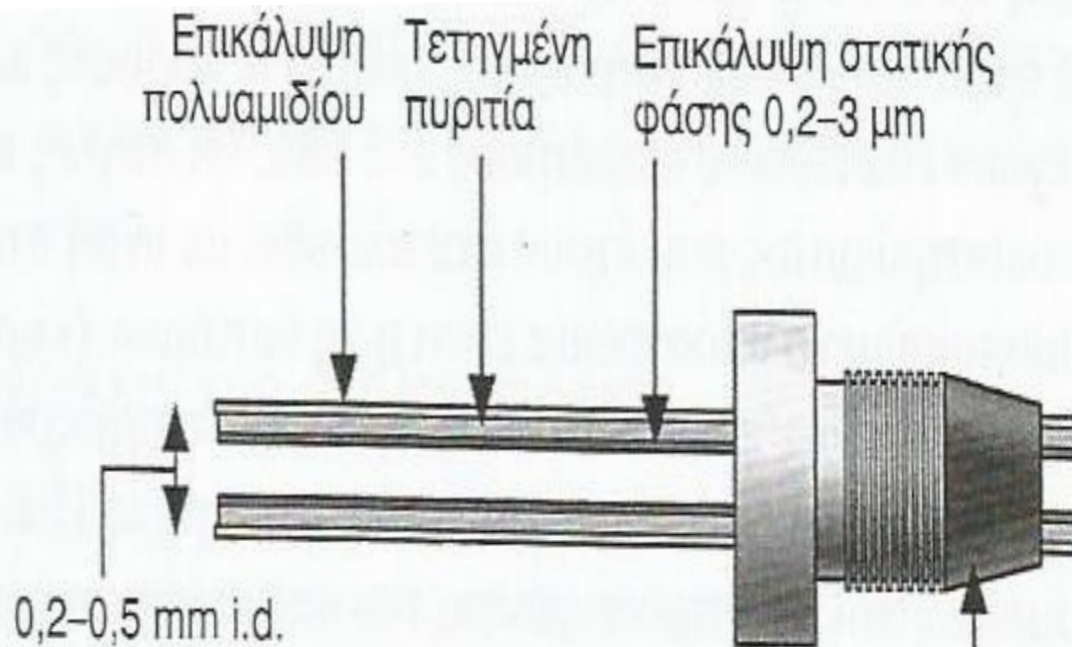
Χαρακτηριστικά

- Αριθμός θεωρητικών πλακών 100.000 (25m X 0,15-0,5mm)
- Κινητή φάση «ήλιο»
- Αντοχή: μέγιστη θερμοκρασία 240-370°C (SCOT)

Κατασκευή

- Εξωτερικά η στήλη αποτελείται τηγμένη πυριτία και πολυαμίδιο (ευκαμψία) ή αργίλιο
  - Εσωτερικά επικαλύπτεται με υγρή στατική φάση (οργανοπυριτικά πολυμερή)
-

Τριχοειδής στήλης

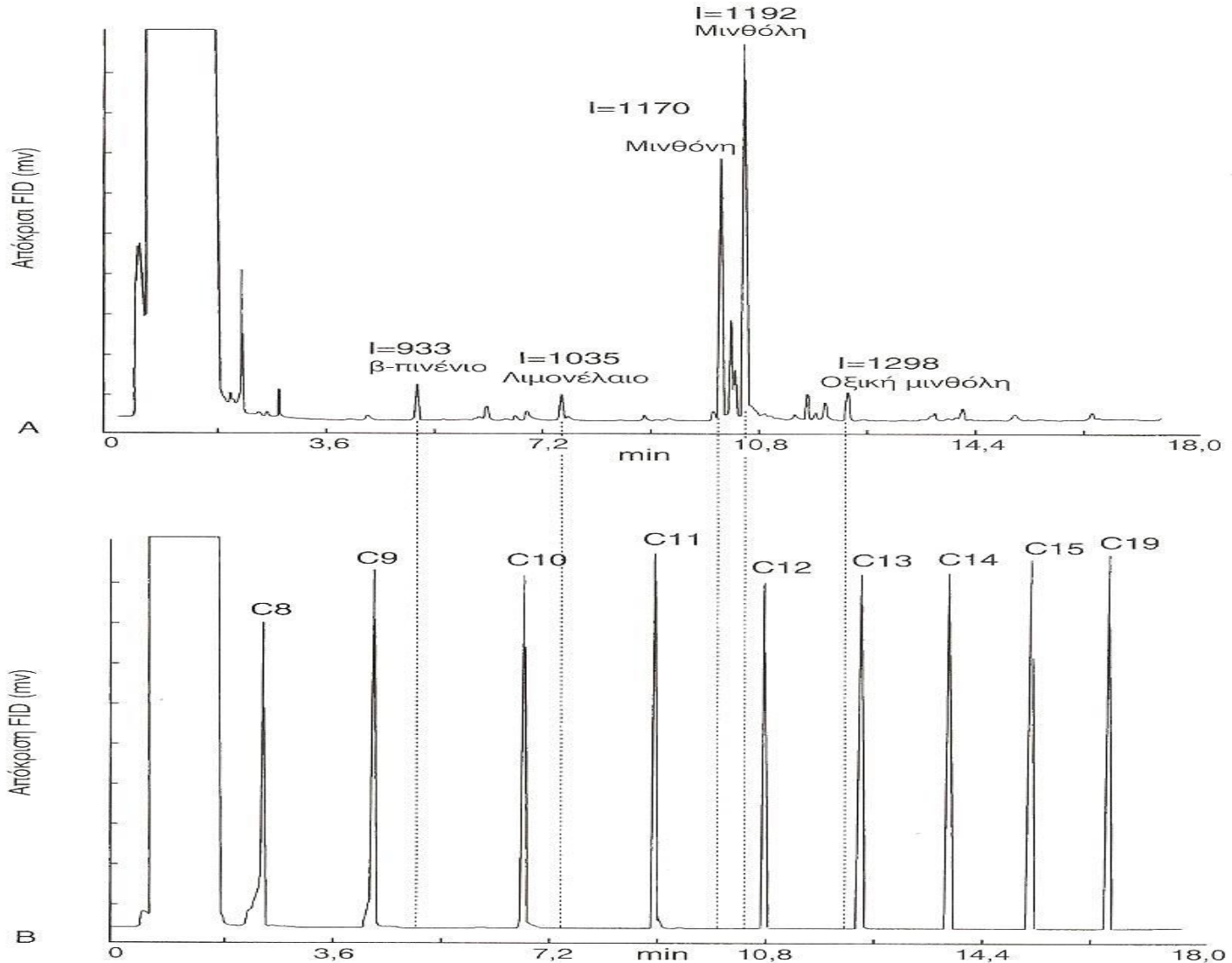

Σχήμα 11.7

Σχηματική παράσταση τριχοειδούς στήλης GC.

Φερρούλιο γραφίτη ή γραφίτη/vespel για συγκράτηση των άκρων στο σύστημα έγχυσης ή στον ανιχνευτή

Επιλεκτικότητα των υγρών στατικών φάσεων Δείκτης Kovats (τιμές I) και πολικότητα

Σταθερά McReynold

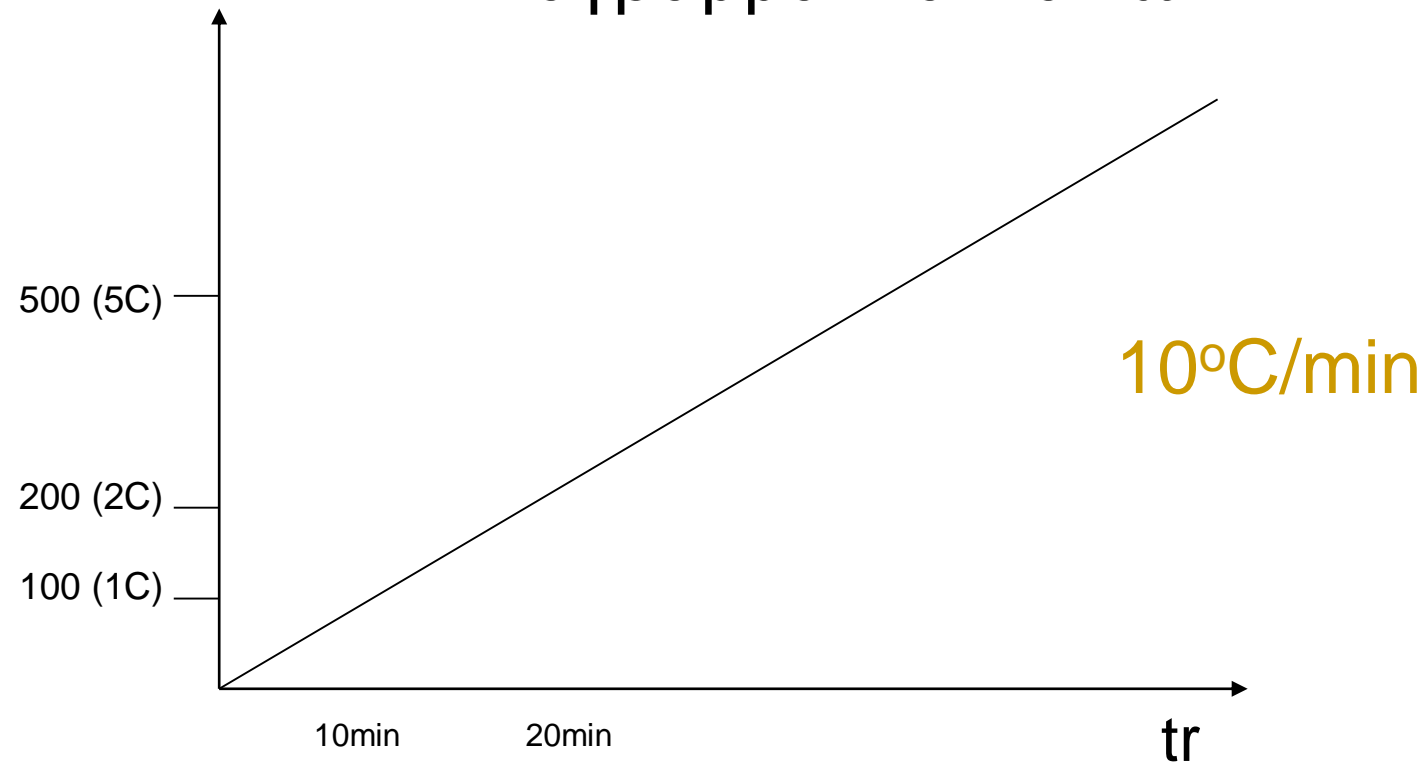
Πίνακας 11.1 Σταθερές McReynold

Φάση	Χημικός τύπος	Σταθερά McReynold
Σκουαλένιο	Υδρογονάνθρακας	0
Σιλικόνη OV-1	Μεθυλοσιλικόνη	222
Σιλικόνη SE-54	94% μέθυλο, 5% φαίνυλο, 1% βίνυλο	337
Σιλικόνη OV-17	50% μέθυλο, 50% φαίνυλο	886
Σιλικόνη OV-225	50% μέθυλο, 25% κυανοπρότυλο, 25% φαίνυλο	1813
Carbowax	Πολυαιθυλενογλυκόλη	2318

*Η σταθερά McReynold βασίζεται στο T_r στο βενζόλιο, βουτανόλης, πεντανόνης, νιτροπροπανίου

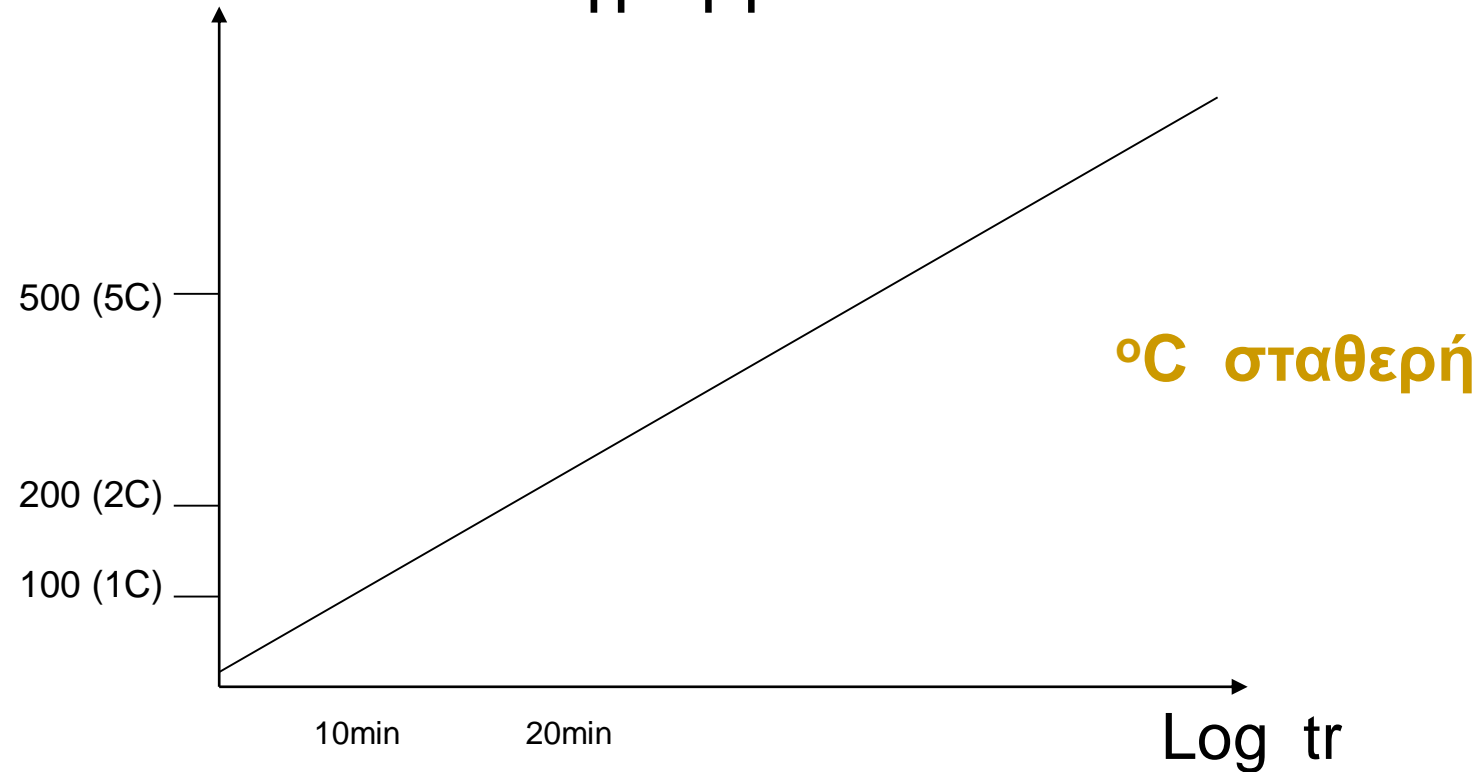
Επιλεκτικότητα των υγρών στατικών φάσεων Δείκτης Kovats και πολικότητα

Διάγραμμα κ-αλκανίων

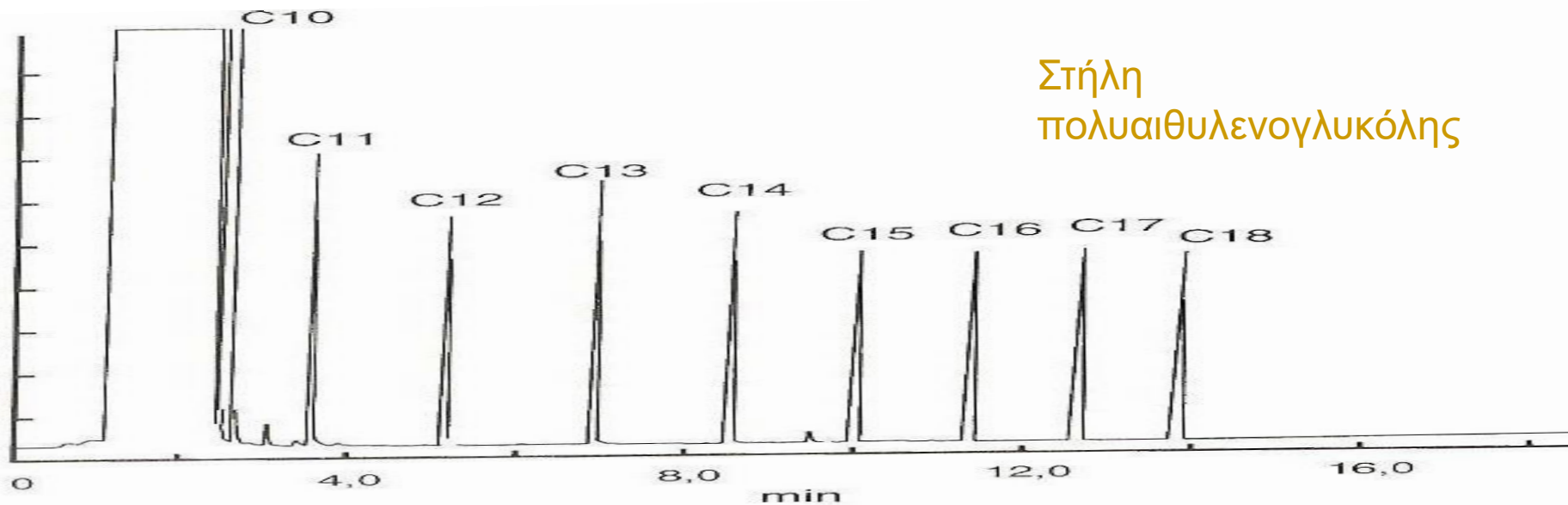
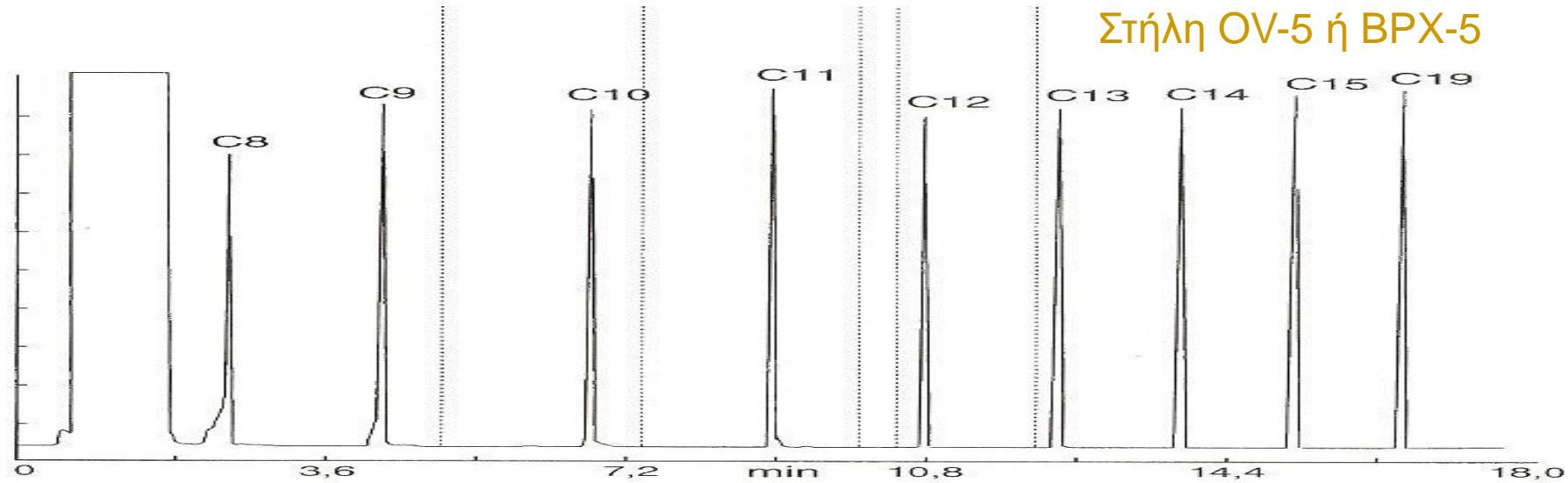
Επιλεκτικότητα των υγρών στατικών φάσεων Δείκτης k_{ovats} και πολικότητα

Διάγραμμα κ-αλκανίων

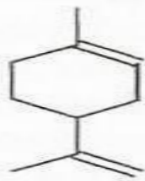
Σύγκριση λιπόφιλης με πολική στήλη

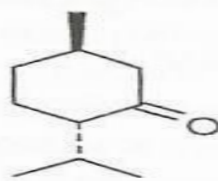
MB = 136

β-πινένιο

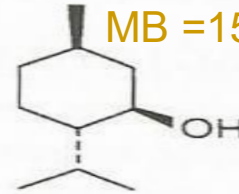
MB = 136

Λιμονένιο

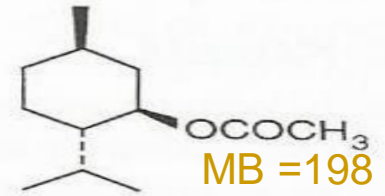
MB = 154

Μινθόνη

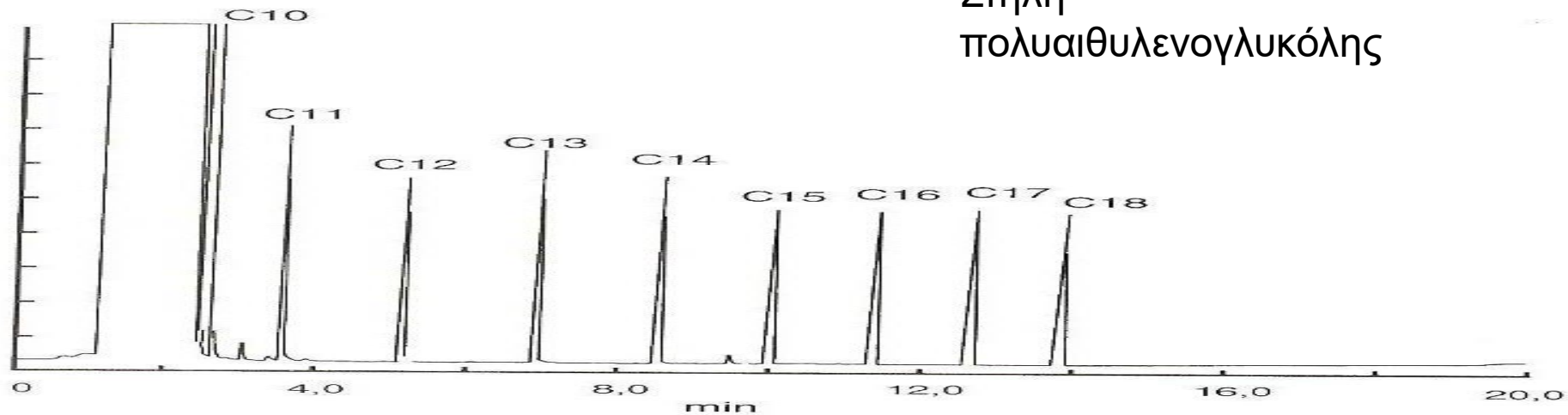
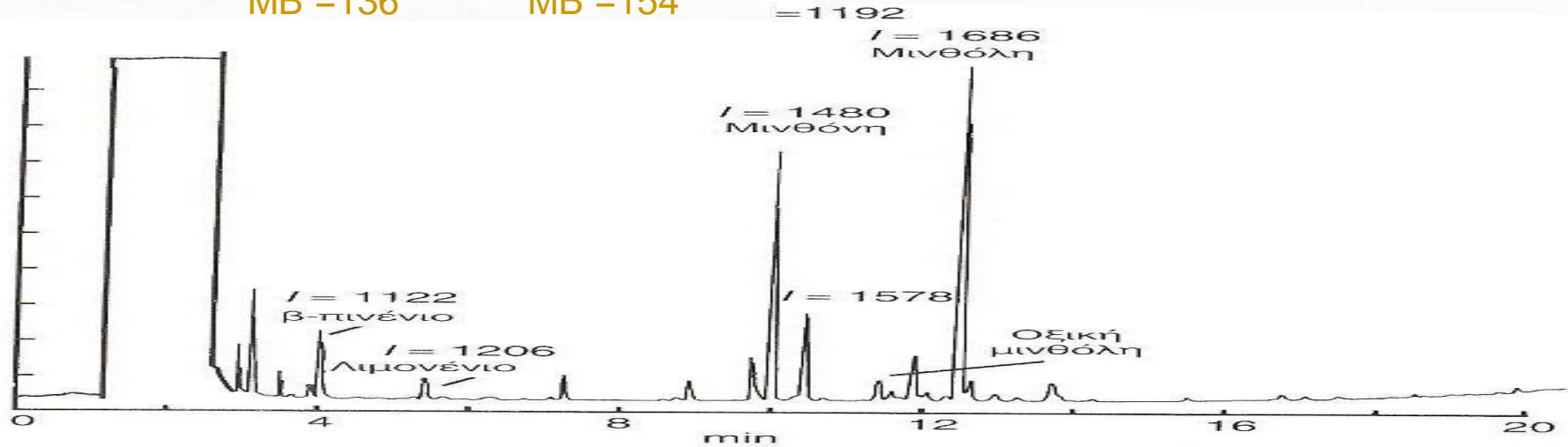
MB = 156

Μινθόλη

MB = 198

οξική μινθόλη

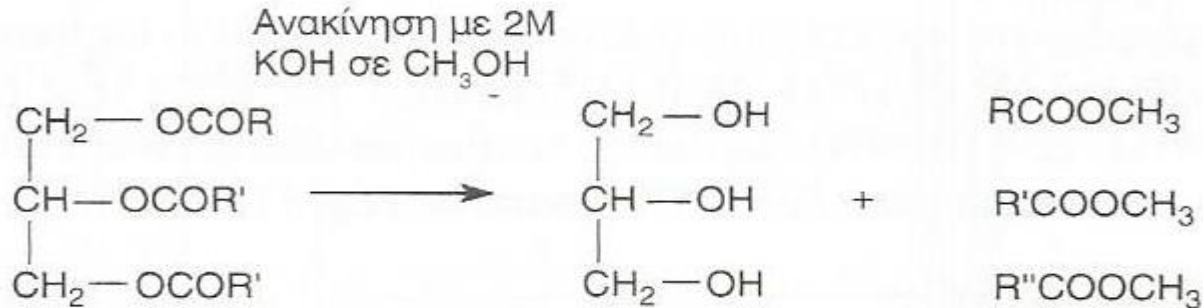

Στήλη
πολυαιθυλενογλυκόλης

Παράμετροι που επηρεάζουν την απόδοση τριχοειδούς ή πληρωμένης στήλης

- Τύπος/ροή φέροντος αερίου
  - α) Υδρογόνο, ήλιο με ροή 30-50 cm/sec (τριχοειδή στήλη)
  - β) Άζωτο με ροή με ροή 10-20 cm/sec (απλή στήλη)
  - γ) Αύξηση θερμοκρασίας μειώνει τη ροή
- Θερμοκρασία στήλης
  - Αύξηση θερμοκρασίας συνεπάγεται μείωση διαχωρισμού
- Μήκος στήλης
  - Για διπλάσιο R_s θέλουμε τετραπλάσιο μήκος στήλης
- Πάχος υμενίου στατικής φάσης
  - Όσο μεγαλύτερο πάχος υμενίου ή όγκο στατικής έχουμε τόσο μεγαλύτερος χρόνος συγκράτησης
- Έσωτερική διάμετρος
  - Μικρή διάμετρος (για δεδομένο πάχος υμενίου) καλύτερη απόδοση στήλης

Ανάλυση σύστασης λιπαρών οξέων

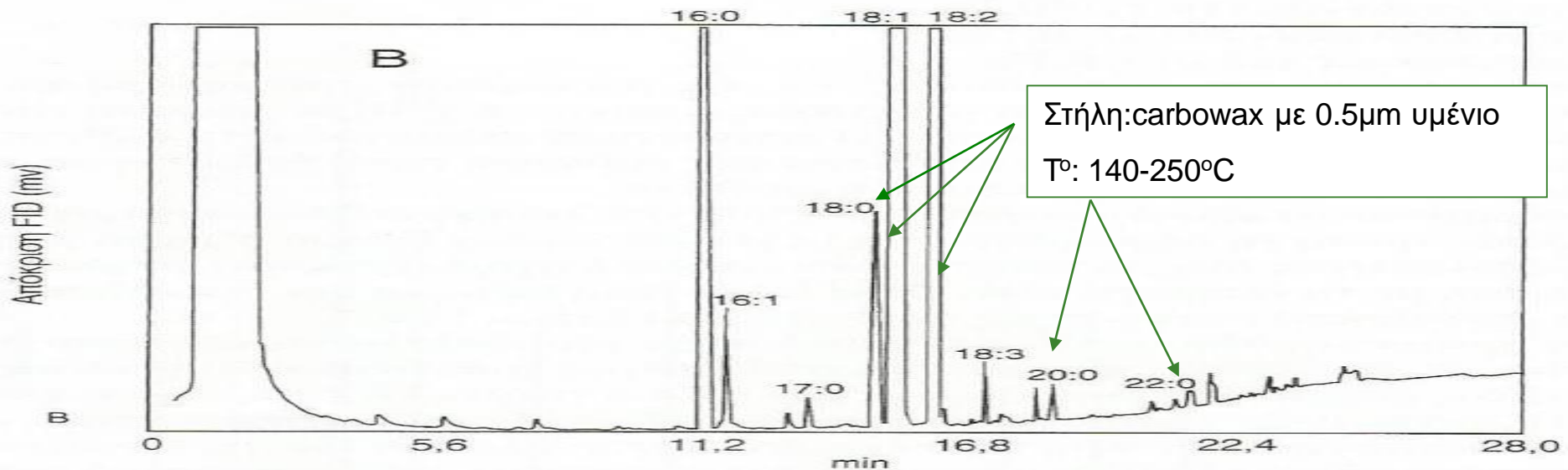
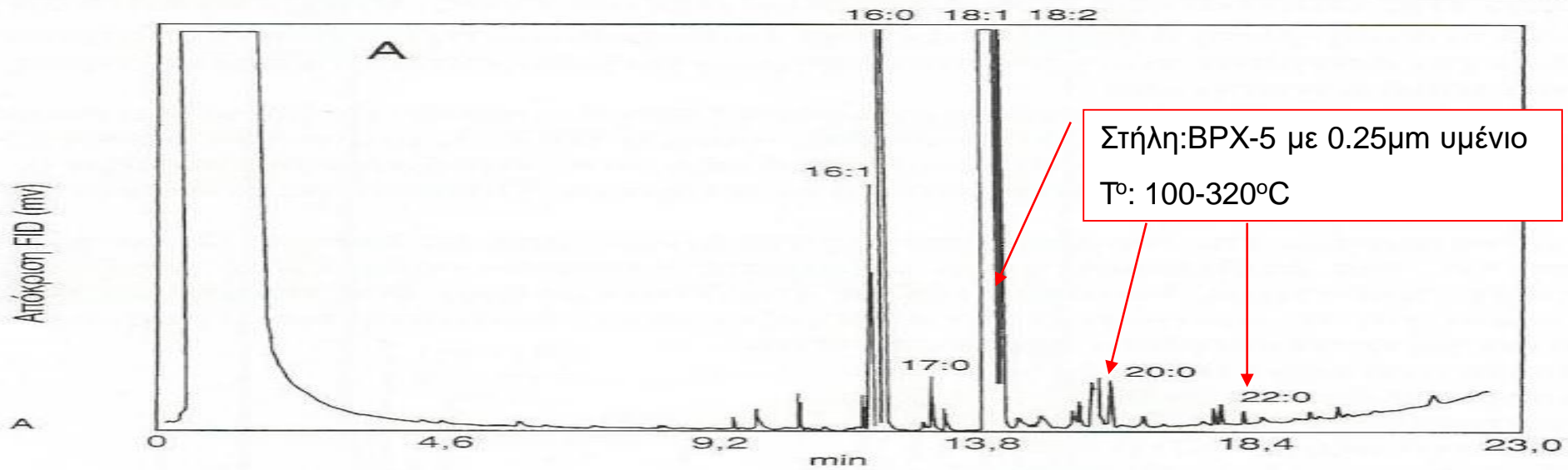
1 g τριγλυκεριδίων λιπαρού
ελαίου σε 10 ml εξανίου

Μεθυλεστέρες λιπαρών
οξέων από τριγλυκερίδια

Σύσταση αμυγδαλέλαιου βάση Φαρμακοποιίας

- Παλμιτικό οξύ (16:0) 4,0-9,0%
- Παλμιτολεϊκό οξύ (16:1) < 0,6%
- Μαργαρικό οξύ (17:0) < 0,2%
- Στεατικό οξύ (18:0) 0,9-2,0%
- Ολεϊκό οξύ (18:1) 62,0-86,0%
- Λινολεϊκό οξύ (18:2) 7,0-30,0%
- Λινολενικό οξύ (18:3) < 0,2%
- Αραχιδικό οξύ (20:0) < 0,1%
- Βεχενικό οξύ (22:0) < 0,1%

Ανάλυση σύστασης λιπαρών οξέων

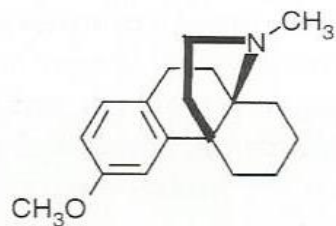

Χειρόμορφη ειλεκτικότητα

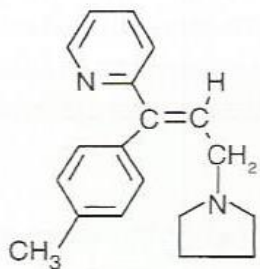
ΟΧΙ

Χρήση παραγωγοποίησης

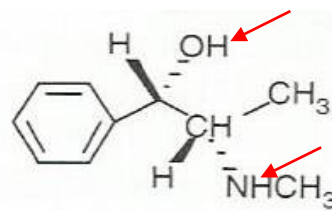
- 1) Μείωση πολικότητας ουσίας και βελτίωση χρωματογραφικής κορυφής
  - 2) Μετατροπή μη πτητικών ουσιών (αμινοξέα, αμίνες) σε πτητικές (με τριφθοροξικό ανυδρίτη)
  - 3) Αυξάνει το MB του αναλύτη σταθεροποιώντας τον και δίνοντας του μεγαλύτερο tr σε λιπόφιλη στήλη
-

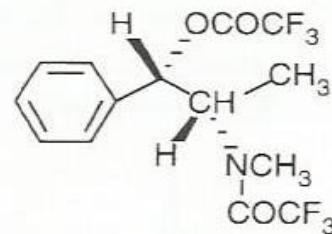
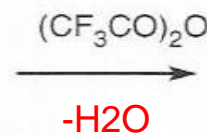
Δεξτρομεθορφάνη

Τριπρολιδίνη

Ψευδοεφεδρίνη

Παράγωγο TFA
Ψευδοεφεδρίνης

Χρήση παραγωγοποίησης

Σκεύασμα:

Αποσυμφορητικό σιρόπι

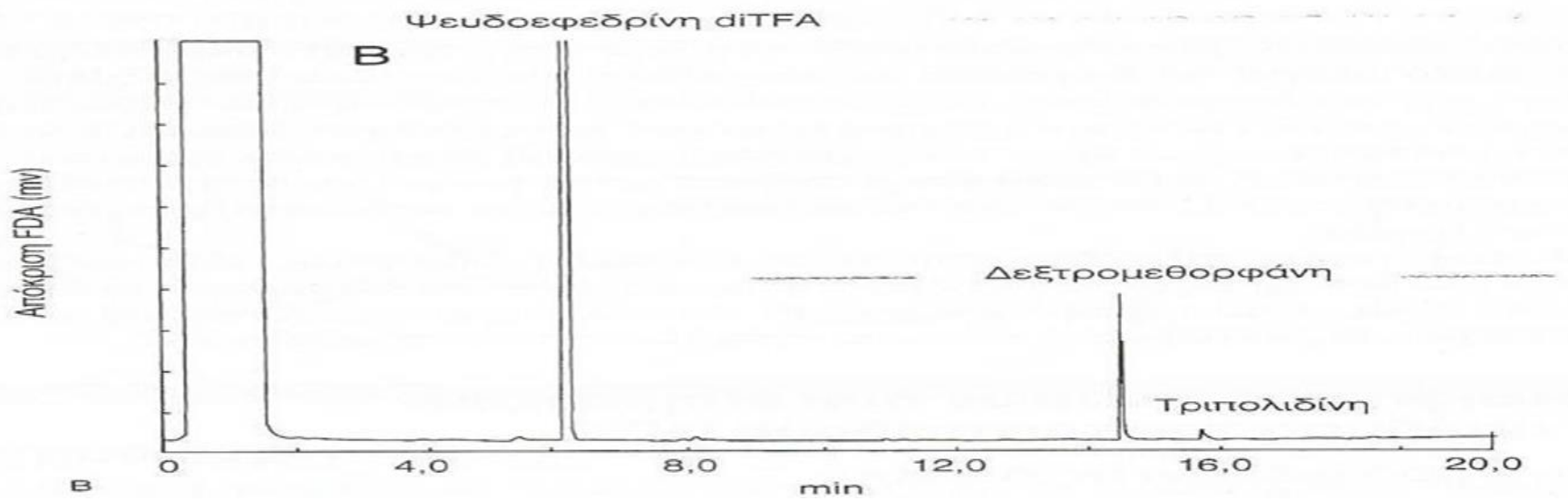
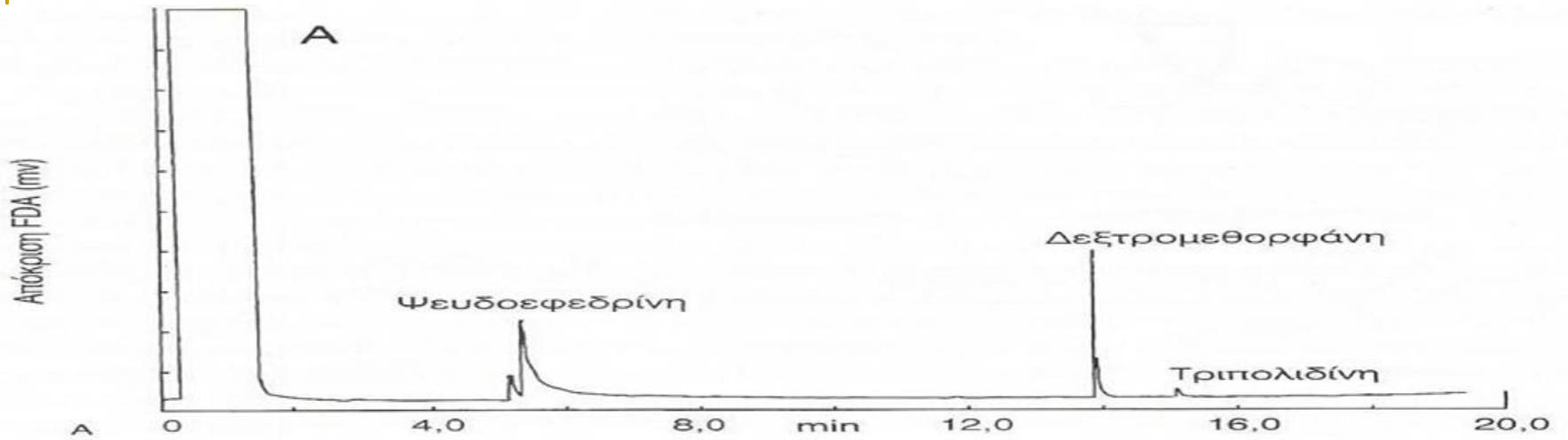
Επεξεργασία:

α)αλκαλοποίηση

β)εκχύλιση με οξικό αιθυλεστέρα

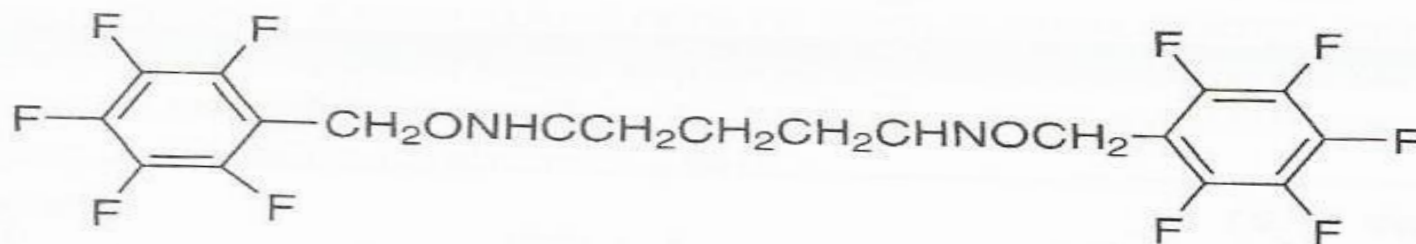
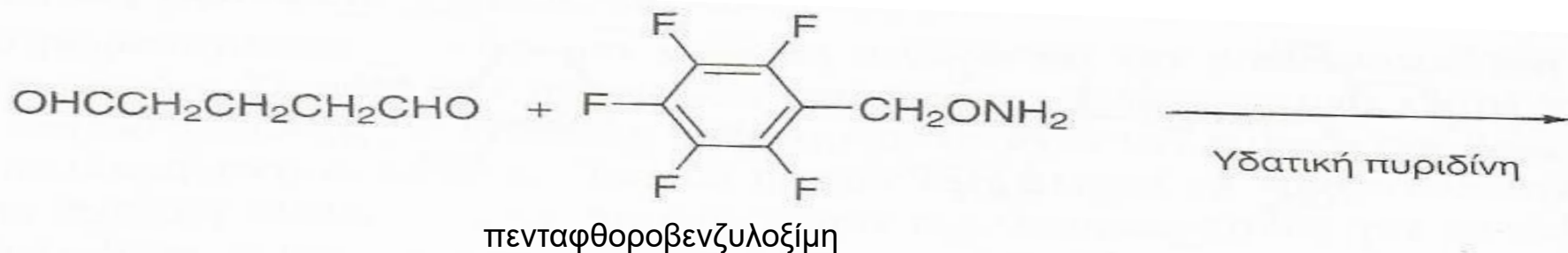
γ)αντίδραση με τριφθοροξικό ανυδρίτη

δ)θέρμανση στους 40°C (απομάκρυνση ανυδρίτη)

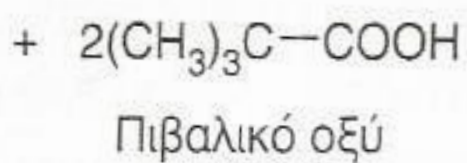
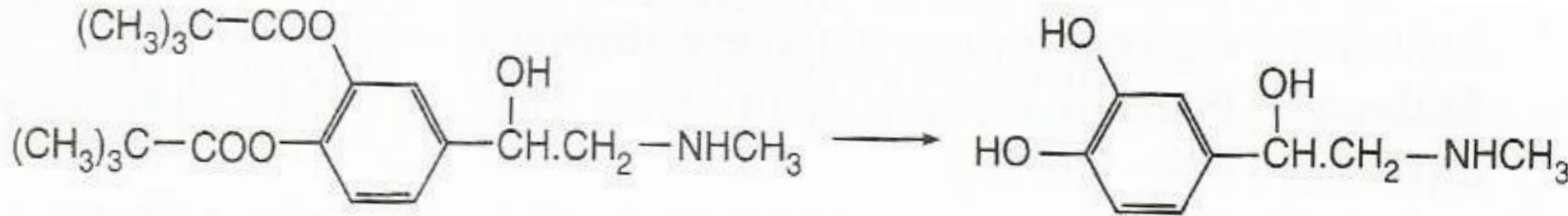
Προσδιορισμός γλουταραλδεύδης

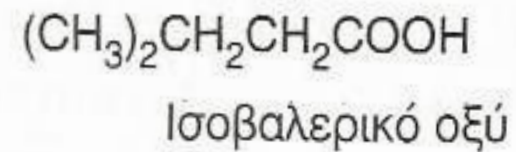
Χρήση παραγωγοποίησης

Αυξάνει το MB του αναλύτη σταθεροποιώντας τον και δίνοντας του μεγαλύτερο t_r σε λιπόφιλη στήλη

Προσδιορισμός υπολειμμάτων παραγωγής και αποικοδόμησης

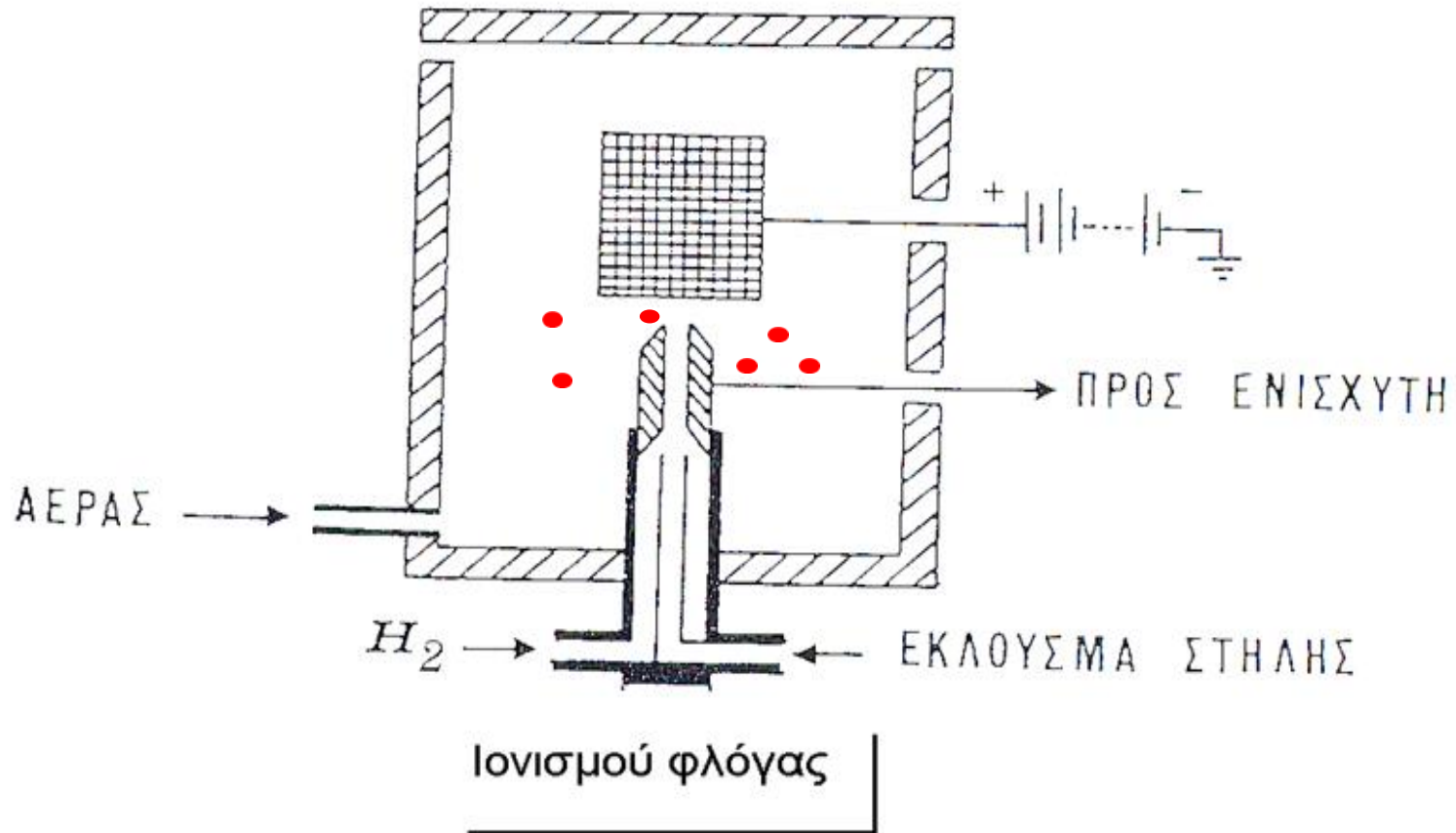
Προσδιορίζεται ως
προς το εσωτερικό
πρότυπο

Προσδιορισμός πιβαλικού οξέος από διάσπαση διπιβεφρίνης

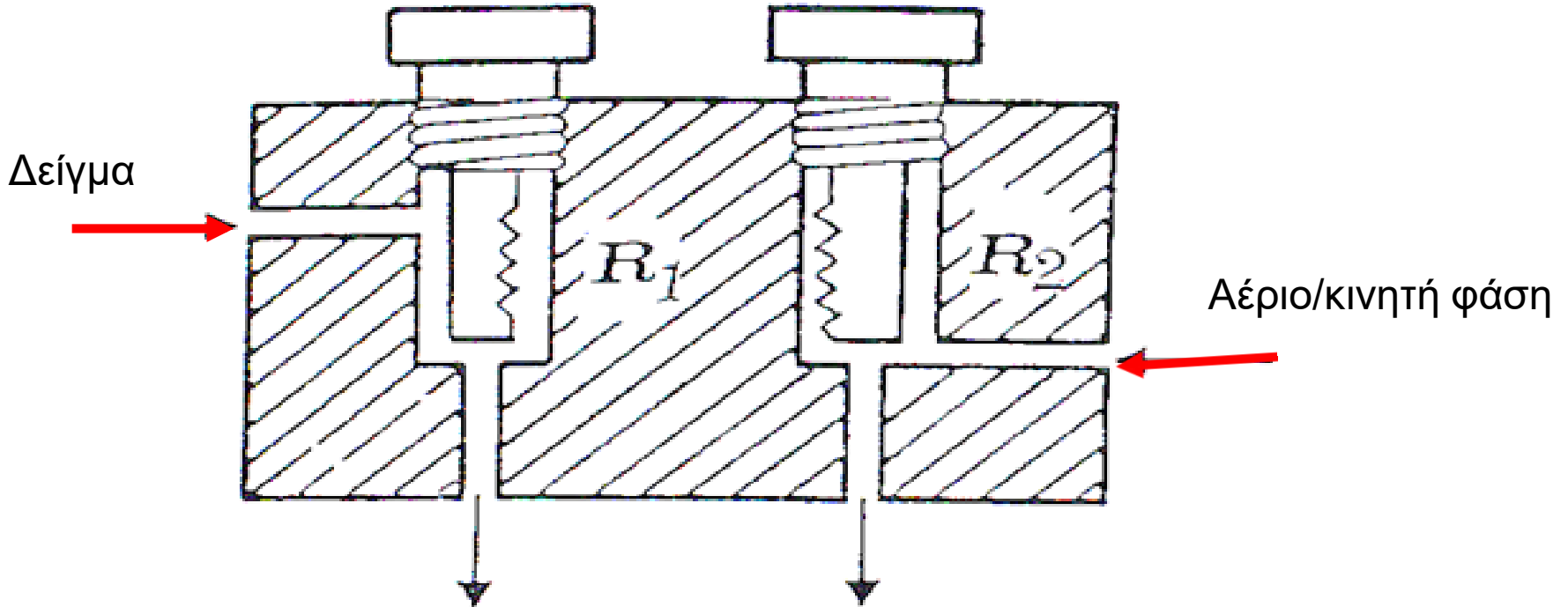
Ανιχνευτές GC

Ενώσεις για C /H

Ανιχνευτής θερμικής αγωγιμότητας

R1 έχει υψηλότερη
θερμοκρασία

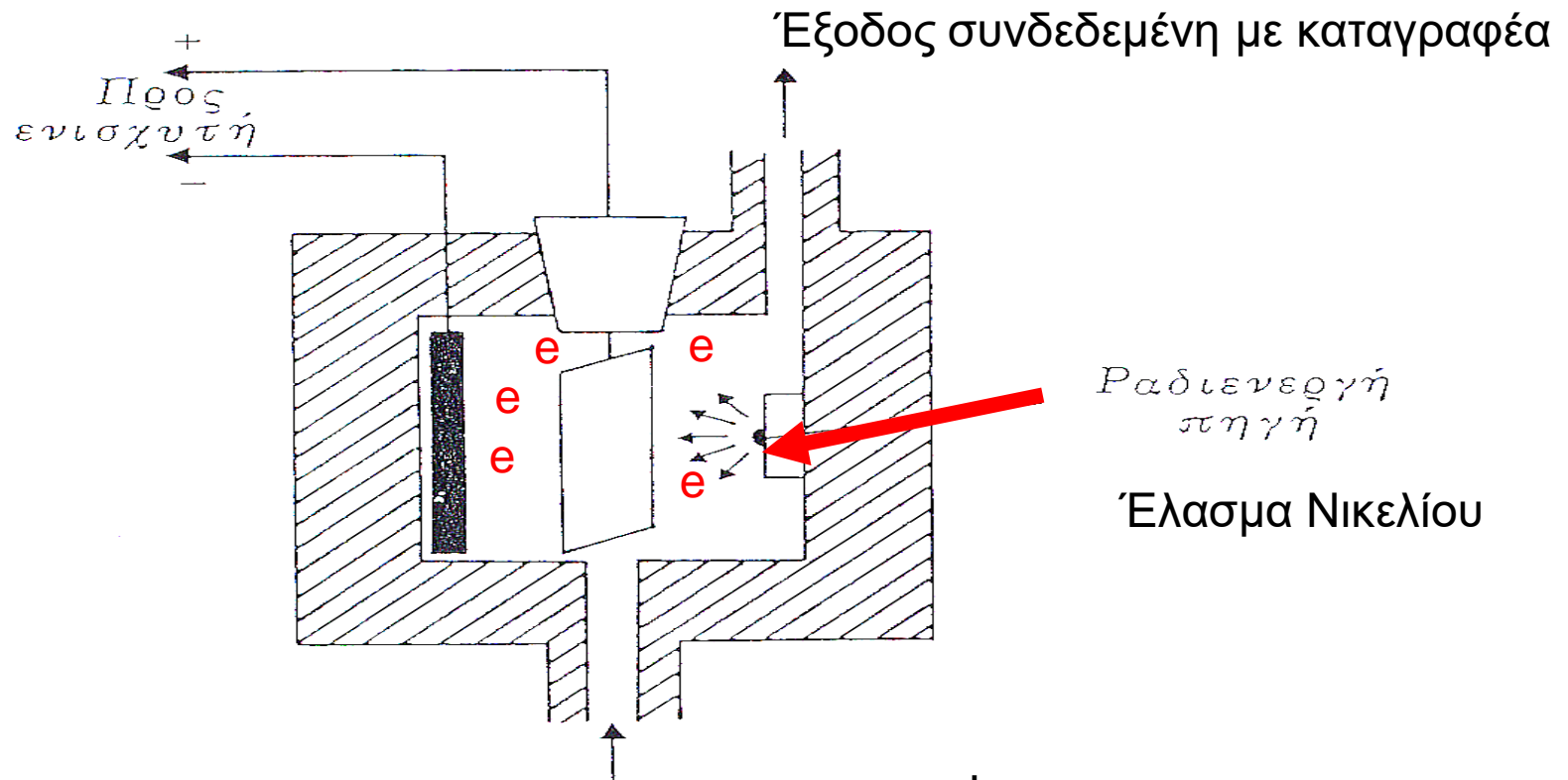

Ο περιβάλλοντας χώρος ψύχει τις αντιστάσεις

Γενικός ανιχνευτής, μη καταστρεπτικός
Χρήση: για προσδιορισμούς υδρατμών

Ανιχνευτής σύλληψης ηλεκτρονίων

Χρήση σε πολυαλογονωμένες, ηλεκτρονιόφιλες ενώσεις

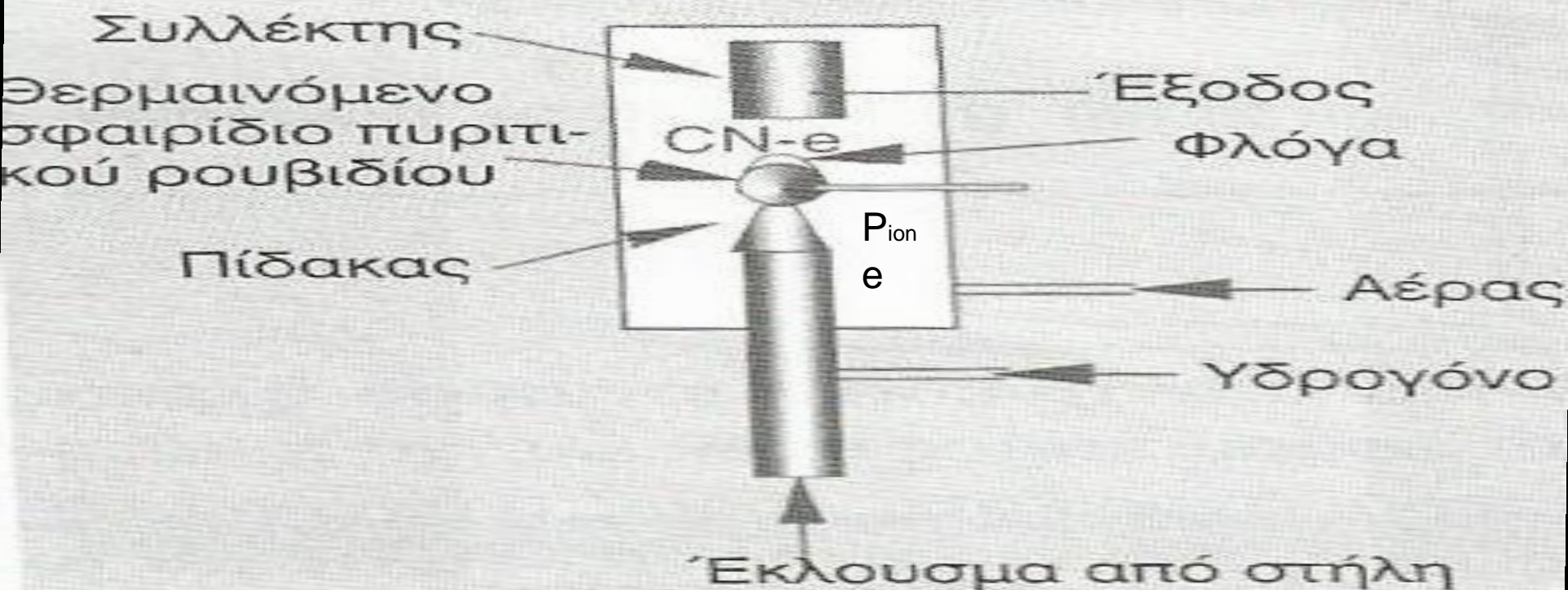

Έκλουσμα από στήλη

Προσθήκη συμπληρωματικού αερίου Αργό/CO2

Ανιχνευτής Αζώτου φωσφόρου

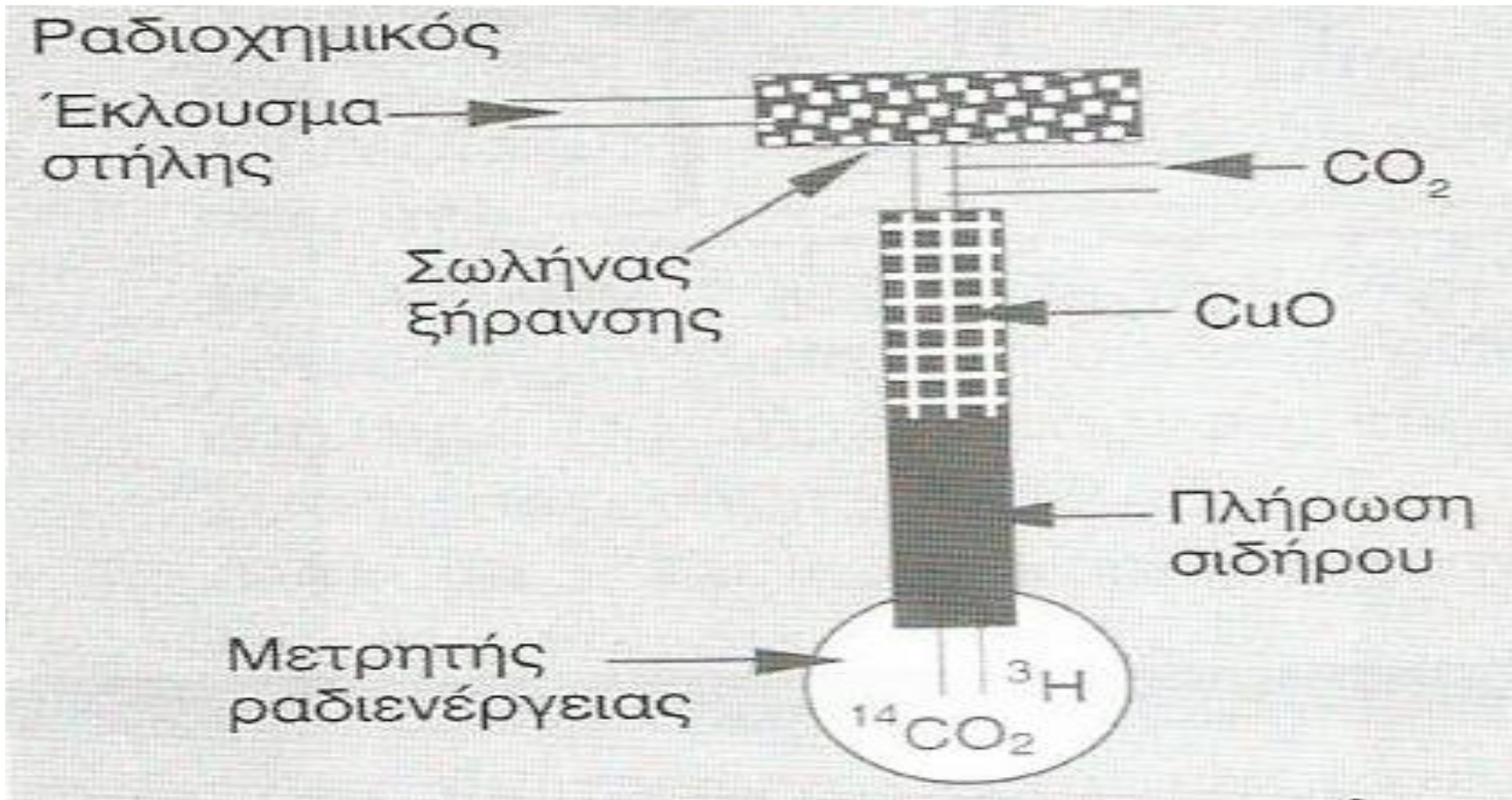
Αζώτου φωσφόρου (NPD)

Ενώσεις με Αζωτο και Φώσφορο αντιδρούν με άλας αλκάλεως και δημιουργούν ιόντα

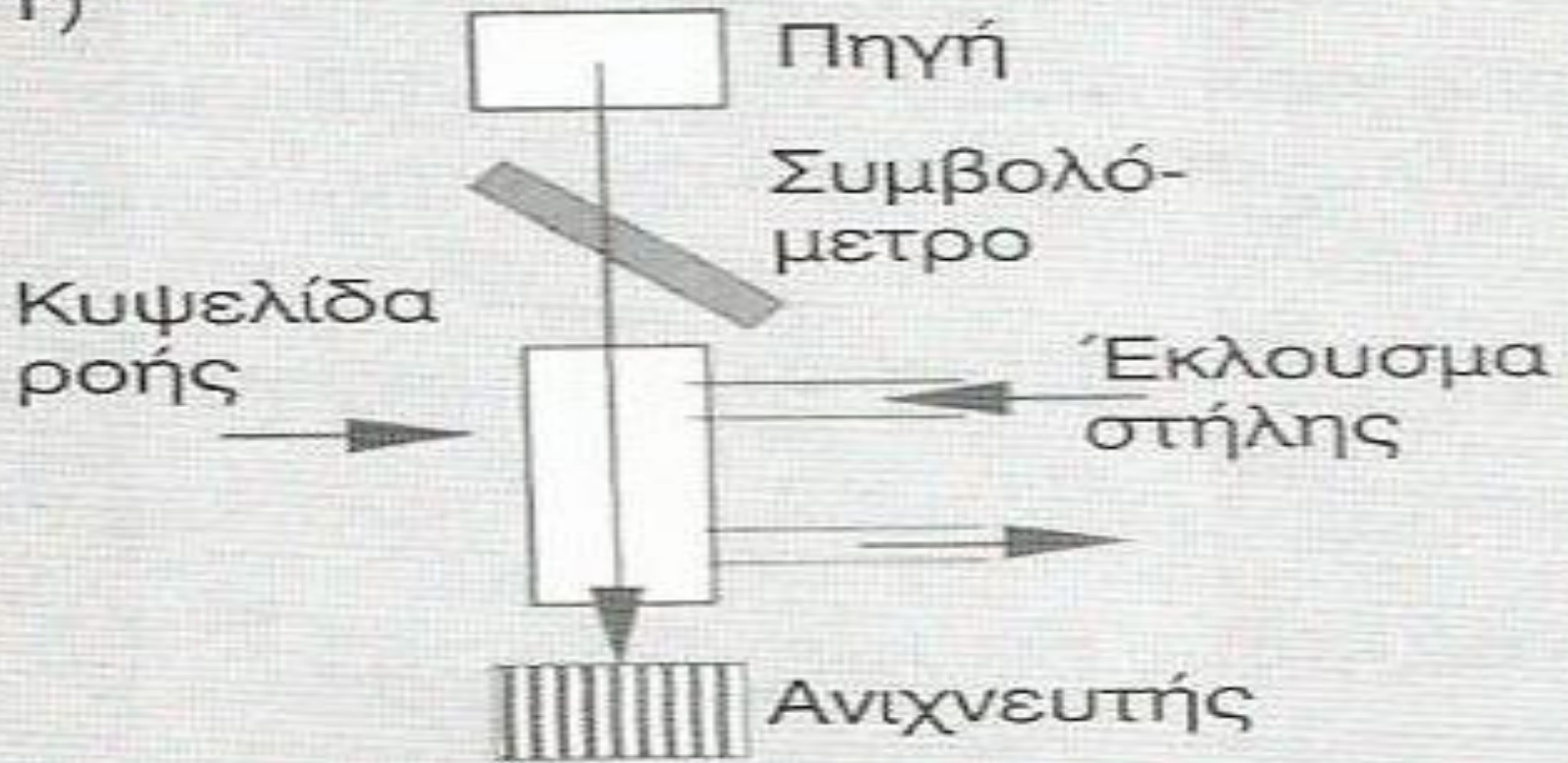

Ανιχνευτές GC

Ανιχνευτές GC

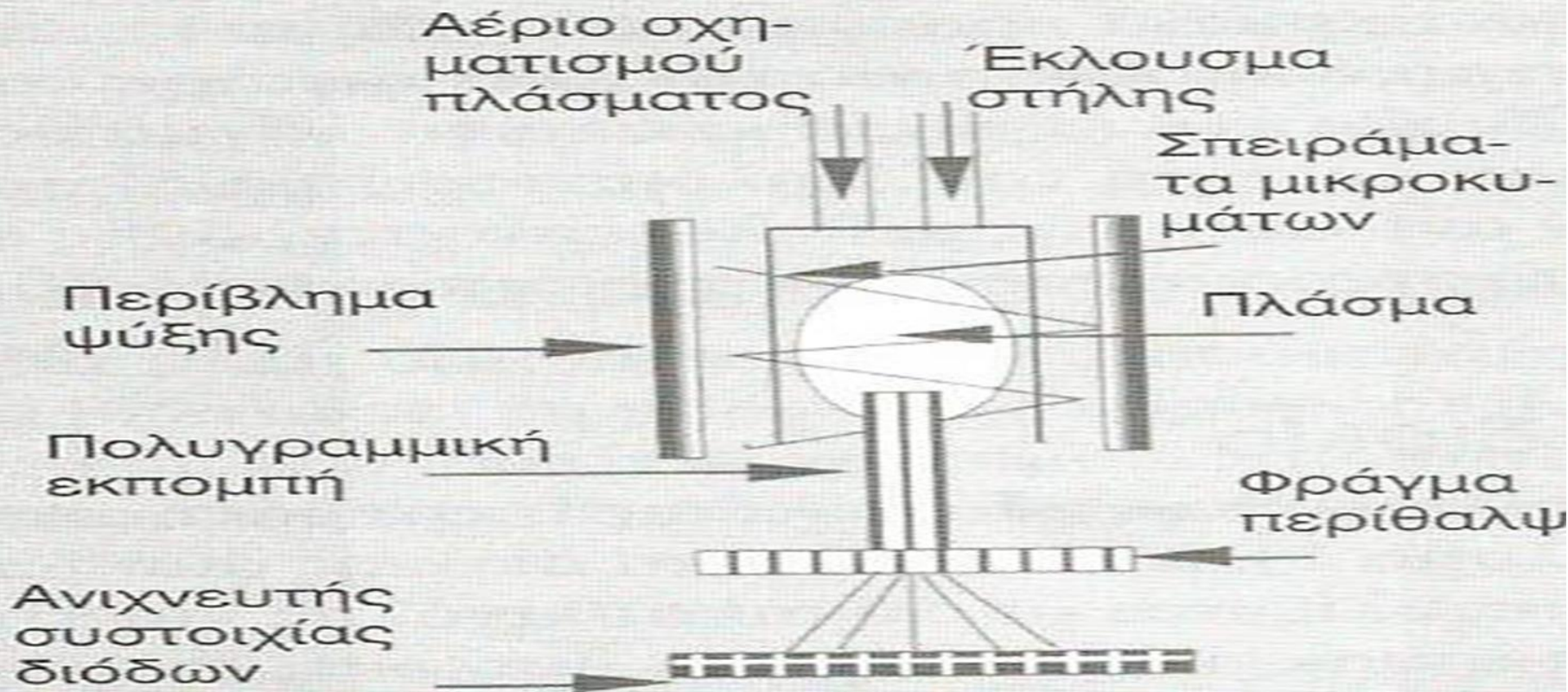
Υπέρουθρου μετασχηματισμού Fourier (FT)

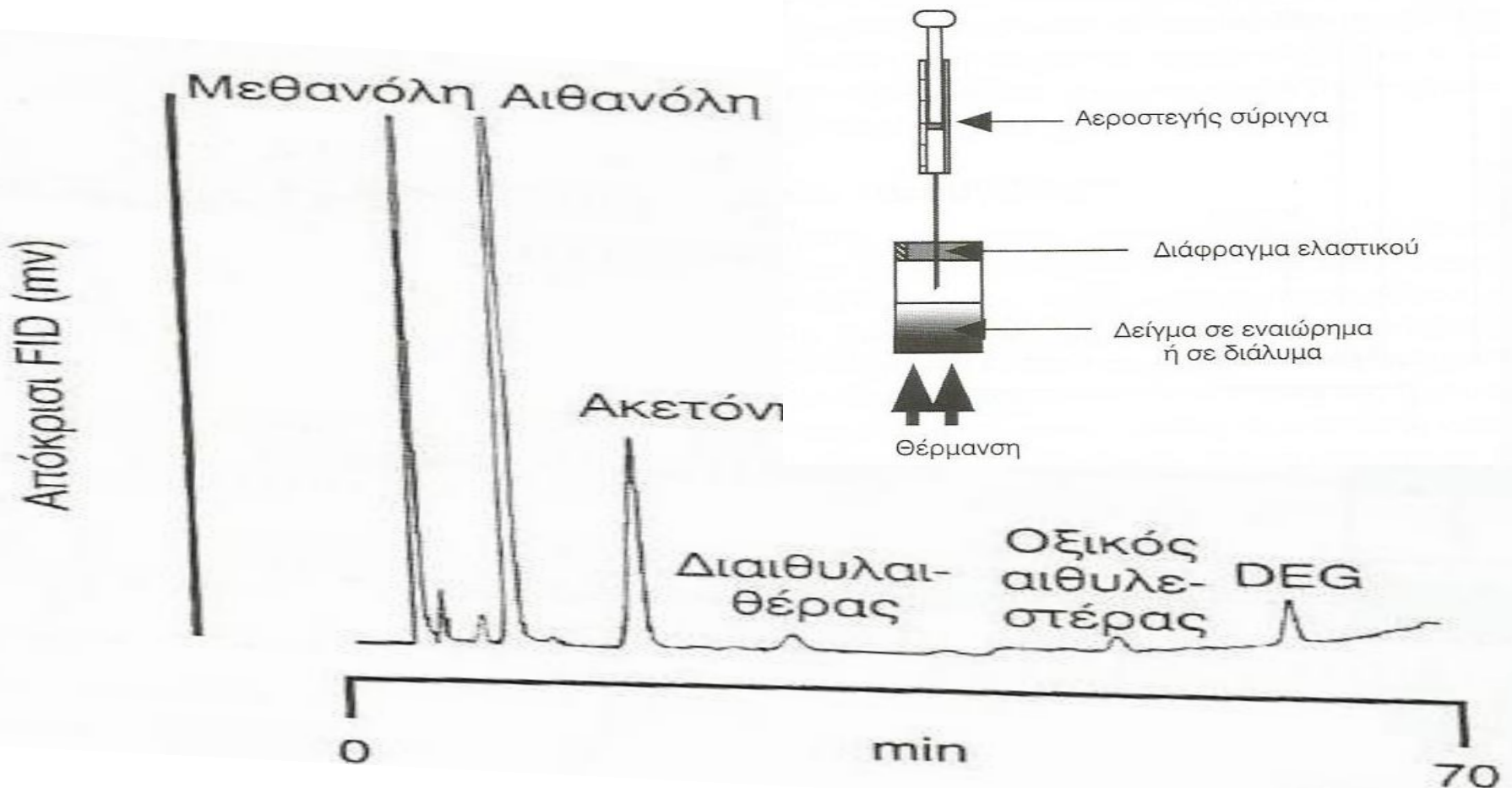
Ανιχνευτές GC

Ατομικής εκπομπής πλάσματος επαγόμενης από μικροκύματα

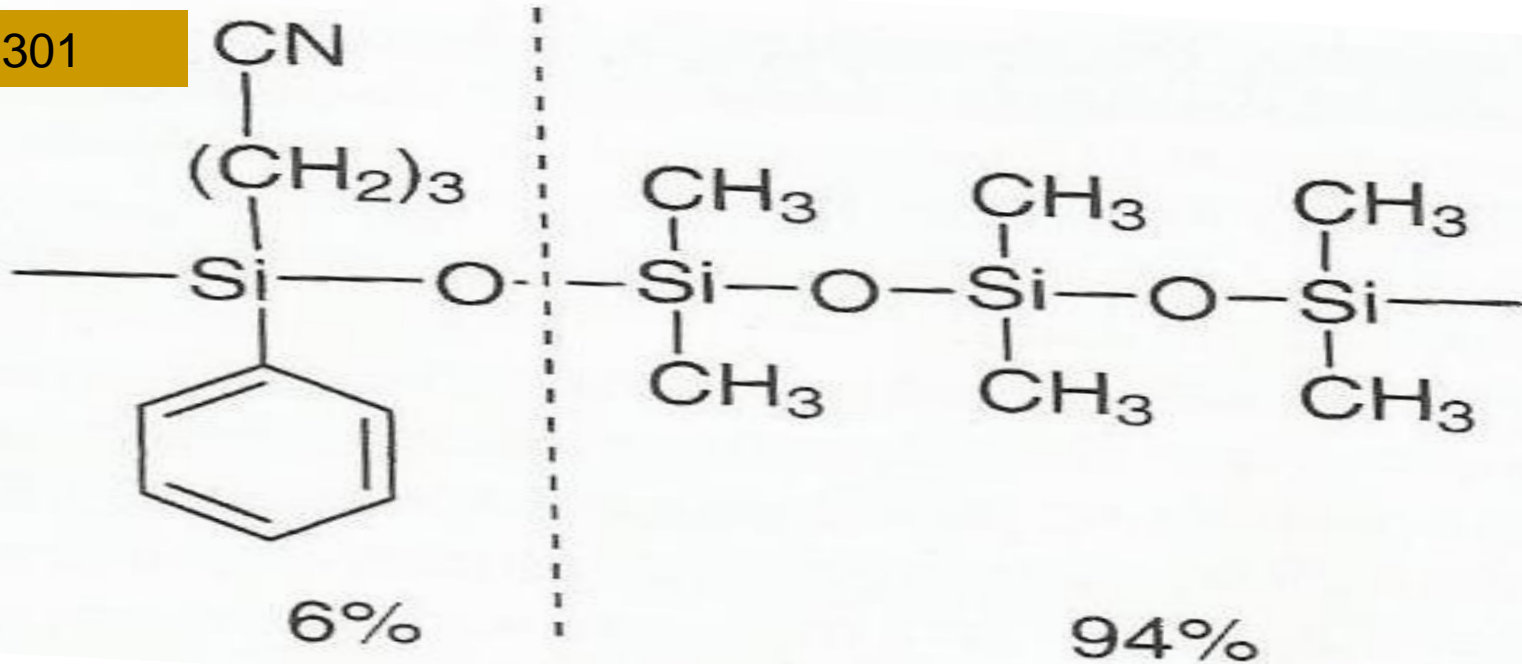
Προσδιορισμός υπολειμμάτων διαλυτών και πτητικών προσμίξεων

(ανάλυση υπερκείμενης φάσης/με εκδίωξη μέσω αερίου και παγίδευση))

Στήλες για ανάλυση υπολειμμάτων διαλυτών

α) Rtx-1301

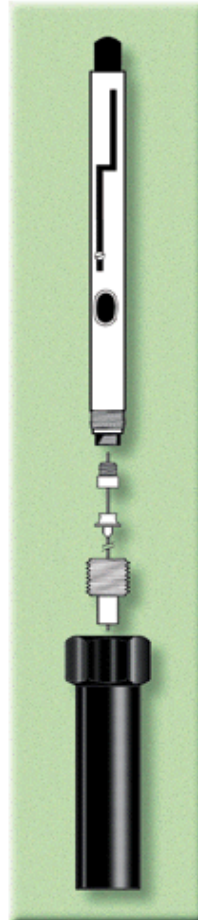
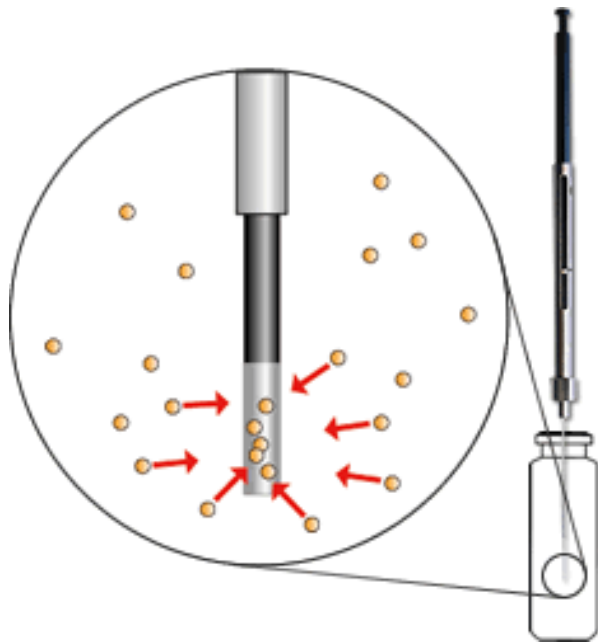

Κυανοπροτυλφαιύλιο

Διμεθυλοσιλοξάνιο

β) Porapak

Μικροειχύλιση στερεάς φάσης

Fiber holder for automated sampling/HPLC

Fiber holder for manual sampling

Portable field sampler

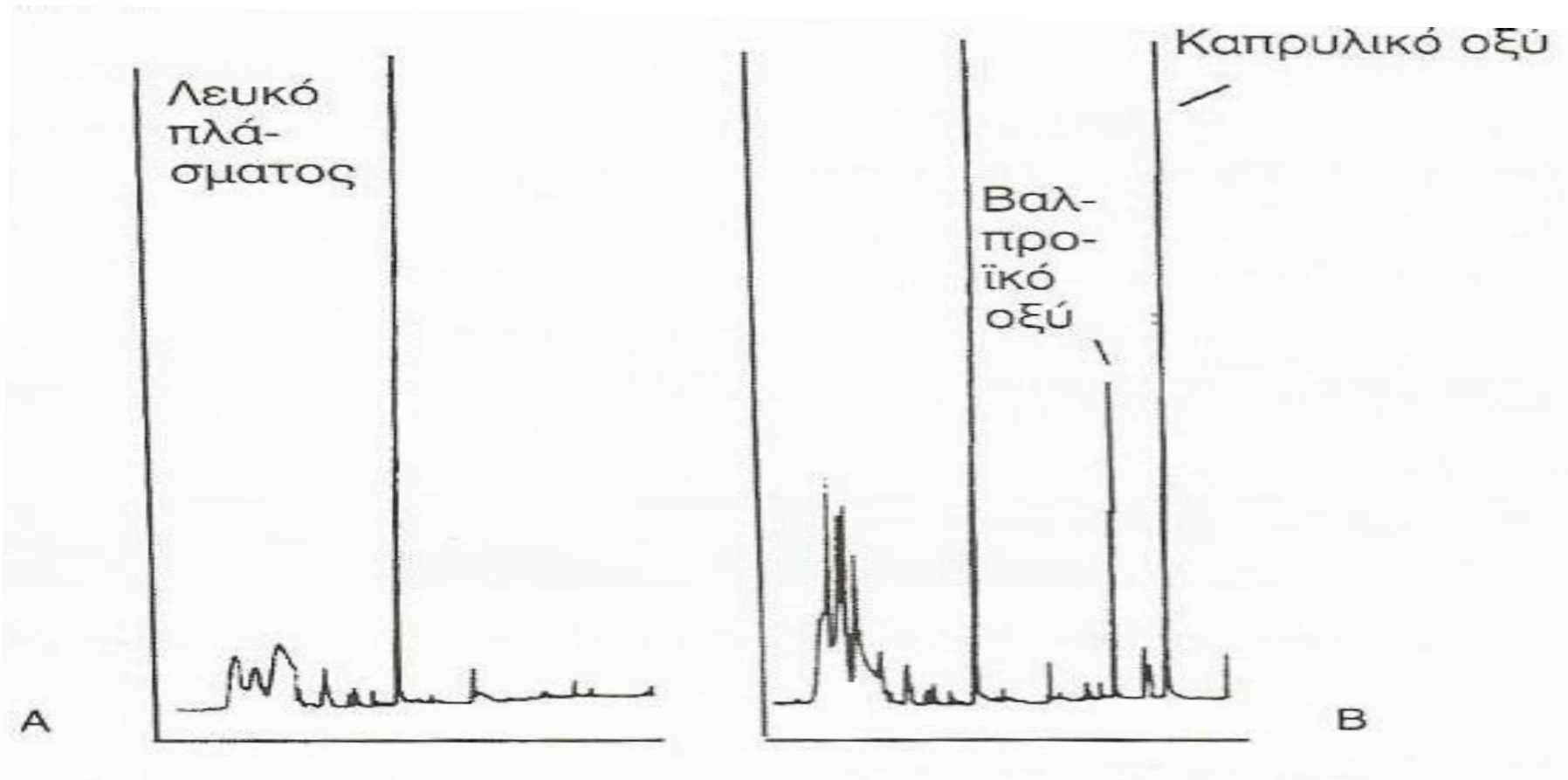

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

- Διευκρίνιση τρόπου δράσης και δομής ενζύμων και πρωτεϊνών
  - Αναλύσεις πετρελαιοειδών
  - Αναλύσεις βιολογικών δειγμάτων, στεροειδών ορμονών, ναρκωτικών.
  - Αναλύσεις απορρυπαντικών, εντομοκτόνων, παρασι-τοκτόνων.
  - Αναλύσεις τροφίμων, αιθερίων ελαίων.
  - Μελέτη μετακίνησης αέριων μαζών στην μετεωρολογία
  - Εξερεύνηση της ατμόσφαιρας πλανητών
-

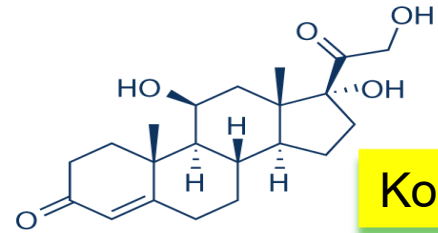
Εφαρμογές Αέριας Χρωματογραφίας στη βιοανάλυση

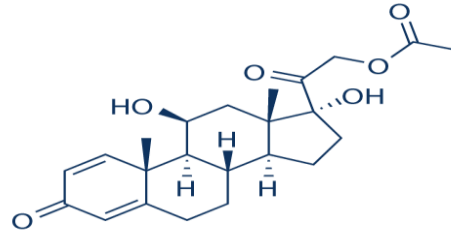

Εσωτερική πρότυπος ουσία

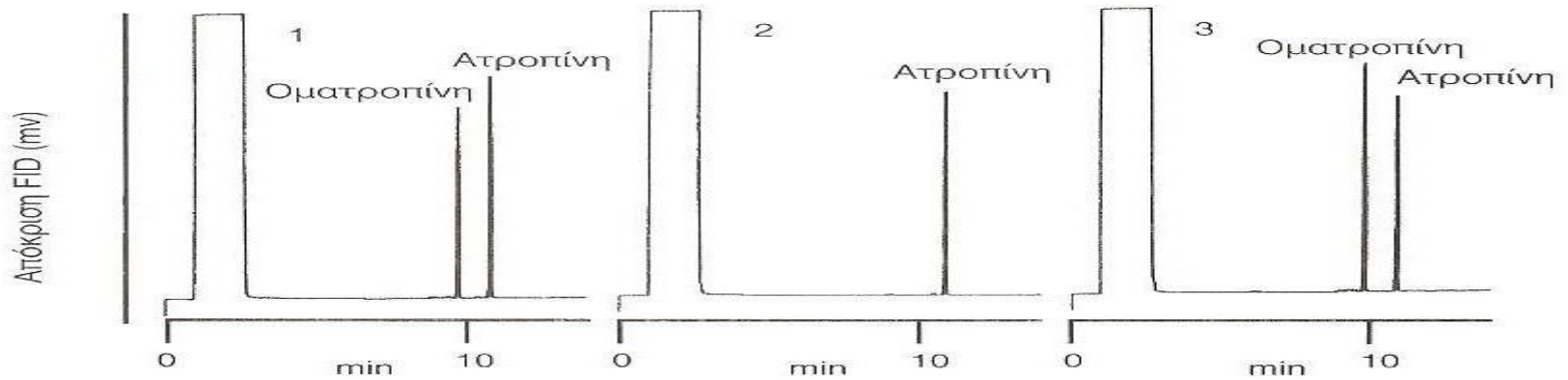
Κορτιζόλη

Οξική πρεδνισολόνη:

- ανήκει στην κατηγορία των κορτικοστεροειδών ορμονών.
- έχει ανάλογη χημική δομή.
- παρουσιάζει παραπλήσιες φυσικοχημικές ιδιότητες.
- παρουσιάζει παρόμοια χρωματογραφική συμπεριφορά.
- δεν εκλούεται σε χρόνο πολύ διαφορετικό από αυτόν της προσδιοριζόμενης ουσίας.
- δεν βρίσκεται στα προς ανάλυση δείγματα.

Εφαρμογές

$$\text{Ποσότητα ατροπίνης δείγμα} = \frac{\text{Παράγων απόκρισης για άγνωστο δείγμα}}{\text{Παράγων απόκρισης για πρότυπο}} \times \text{Ποσότητα ατροπίνης στο πρότυπο}$$

Παράγων απόκρισης = Εμβαδόν ατροπίνης / εμβ. εσωτερικής προτύπου